

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ і ПРАУЛЕННЯ СЯЮЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

№ 42 (1005)

Субота, 16 кастрычніка 1954 года

Цана 50 кап.

Актывізаваць творчую працу мастацкіх калектываў

Стала ўжо высакароднай традыцыяй савецкіх народаў — паказваць у сталіцы нашай Радзімы — Маскве лепшыя дасягненні мастацтва і літаратуры. Кожны такі паказ ператвараецца ў свята брацкай дружбы, становіцца новым этапам росквіту нацыянальнай па форме і сацыялістычнай па зместу культуры савецкіх народаў.

Паказ у Маскве дасягненняў мастацтва і літаратуры брацкіх рэспублік — гэта правёрка боездольнасці радыё і шматнацыянальнай савецкай культуры, якая змагаецца за ідэйную і маральную веліч савецкага чалавека, за ідэалогію камунізму.

Перадавым атрадам савецкай культуры па праву лічацца руская савецкая літаратура і мастацтва і таму ўсе дасягненні нацыянальных культур павінны раўняцца на рускую савецкую культуру, на яе велізарны ідэйна-творчы вопыт.

У канцы гэтага года адбудзецца дэкада беларускай літаратуры і мастацтва ў Маскве. Наша рэспубліка выступіць з паказам сваіх лепшых творчых дасягненняў за пасляваенныя гады ў галіне літаратуры, тэатра, музыкі, жывапісу і скульптуры. Беларуская літаратура і мастацтва маюць што паказаць у Маскве, нягледзячы на тое, што пасляваенныя гады іх развіцця былі звязаны з пэўнымі цяжкасцямі. Трэці з'езд пісьменнікаў БССР прадаманстраваў сур'ёзны дасягненні беларускай літаратуры. Тэатральнае мастацтва рэспублікі ўзбагацілася значнымі спектаклямі, мастацкія выстаўкі паказалі новыя творы жывапісу і скульптуры, музычныя і харавыя калектывы напоўнілі свой рэпертуар за лік лепшых твораў беларускіх кампазітараў.

Задача заключалася ў тым, каб з усіх творчых багаццяў нашай літаратуры і мастацтва выбраць творы, найбольш вартыя паказу ў Маскве, і правесці гэты паказ на высокім ідэйна-мастацкім узроўні. Як жа абстаціць справа з падрыхтоўкай да дэкады? Лепшую гатоўнасць да гэтай адказнай падзеі можна адзначыць у Саюзе савецкіх пісьменнікаў БССР. Дзяржаўнае выдавецтва БССР выдала ў асноўным усе творы беларускіх пісьменнікаў, якія характарызуюць сабой ідэйнае і мастацкае аблічча беларускай літаратуры.

Значна слабей абстаціць справа з падрыхтоўкай да дэкады ў тэатрах і мастацкіх калектывах рэспублікі. Тэатральнае мастацтва Беларусі на дэкадзе будзе прадстаўляць чатыры вядучыя калектывы рэспублікі: Тэатр оперы і балету, драматычны тэатр імя Янкі Купалы і імя Якуба Коласа і Рускае дзяржаўнае тэатр БССР. Кожны з іх уключае ў свой рэпертуар па чатыры-пяць дэкадных спектакляў. Такім чынам у Маскве будзе паказана каля дзевяці спектакляў. Але з гэтай даволі значнай колькасці п'ястэнавак толькі дзве — аб сучасным жыцці беларускага народа. Гэта вельмі сур'ёзны недахоп дэкаднага рэпертуару, за які разам з тэатрамі павінны адказваць Саюз савецкіх пісьменнікаў БССР. Ён не мабілізаваў творчыя сілы беларускіх драматургаў на напісанне дображасных п'ес аб нашай сучаснасці. Самі ж драматургі, якія і тэатры, працавалі над сучаснай п'есай не з поўнай мабілізацыяй усіх сваіх творчых магчымасцей.

Пераважна большасць дэкадных спектакляў пастаўлена некалькі год назад. Ёны правяраны ўжо на шматлікіх паказах гледачам, замацаваны на пэўныя сцэнічныя пазіцыі. Але ёсць тут і адваротны бок медаля. За доўгі час свайго сцэнічнага жыцця многія спектаклі страцілі сваю першапачатковую маладосць і свежасць. Неканна ў Маскве паказваліся і спектаклі, якія ўжо не выклікаюць цікавасці гледачоў. Гэта вельмі шкодна для мастацтва і літаратуры. Усе дасягненні мастацтва і літаратуры павінны быць вядомыя і цікавыя для шырокага кола людзей. Таму ў Маскве павінны быць паказаны не толькі лепшыя творы, але і творы, якія маюць значнае мастацкае і ідэйнае значэнне, але яшчэ не атрымалі шырокага гледацкага прызнання. Гэта вельмі шкодна для мастацтва і літаратуры. Таму ў Маскве павінны быць паказаны не толькі лепшыя творы, але і творы, якія маюць значнае мастацкае і ідэйнае значэнне, але яшчэ не атрымалі шырокага гледацкага прызнання.

Да 140-й гадавіны з дня нараджэння М. Ю. Лермантава

Прадоўжана рэспублікі ўшаноўваюць памяць вядлікага рускага паэта. У гэтыя дні ў бібліятэках павялічыўся пошук на яго творы. Беларускія чытачы маюць магчымасць чытаць многія з бессмертных лермантаўскіх твораў на роднай мове. У пасляваенныя гады на беларускай мове выдадзены «Герой нашага часу». У 1950 годзе ў Дзяржаўным выдавецтве БССР выйшлі паэмы М. Ю. Лермантава, над пэрыядамі якіх працавалі многія паэты Беларусі. Першую частку паэмы «Дэман» пераклаў Якуб Колас, другую — А. Зарыцкі і А. Вяліч, «Каўказскі палоннік» і «Баяны Орша» пераклаў А. Зарыцкі і А. Вяліч. Пераклад «Песні пра цара Івана Васільевіча, маладога апычніка і ўдалога куцця Калашнікава» выка-

наў М. Каліжнік, пераклад паэмы «Мцыры» — У. Шахаўец. У навуковых установах, на прадпрыемствах і ў калгасах рэспублікі праводзяцца гутаркі і даклады аб М. Ю. Лермантаве. З лекцыямі аб жыцці і творчасці вядлікага рускага паэта выступаюць лектары Рэспубліканскага і абласных таварыстваў на распусцісуджэнні палітычных і навуковых ведаў. У бібліятэках рэспублікі арганізуюцца выстаўкі, прысвечаныя творчасці паэта. Цікавая выстаўка наладжана ў Дзяржаўнай бібліятэцы імя В. І. Леніна. Выстаўка ілюструе жыццёвы і творчы шлях паэта, а таксама папулярнасць яго паэзіі ў рэспубліцы.

Рэспубліканскае радыё арганізуе спецыяльныя лермантаўскія перадачы. Сакратар мясцовай партыйнай арганізацыі г. Ломыя сказаў, што пурх з вымярэннем недахопаў неабходна таксама паказаць і станоўчыя бакі ў жыцці савецкага чалавека.

Сустрэча прайшла з поспехам і пакінула ў калгаснікаў добрае ўражанне.

Сур'ёзная ўвага павінна быць звернута і на сцэнічную мову. Калектывам куняўскага і коласавскага тэатраў трэба няшчадна выпалаць моўнае пустазелле, неахайнасці са сваіх спектакляў. Пакаленае беларускае слова, якое часта можна пачуць са сцены гэтых тэатраў, стварае няправільнае ўяўленне аб беларускай мове.

Трэба вельмі ўважліва правяраць дэкарацыйнае, музычнае, шумавое і светлавое афармленне кожнага дэкаднага спектакля, бо ўсе гэта ў большасці пастаноўка знаходзіцца ў запушчаным стане.

Праца над удасканаленнем спектакляў патрабуе ў сучасны момант самай максімальнай мабілізацыі сіл і намаганняў кожнага калектыву. І вельмі важна ўсю гэту працу падначаліць самаму строгаму графіку, якога, дарэчы сказаць, яшчэ няма ў некаторых тэатрах.

Не менш напружанай павінна быць праца над дэкадным рэпертуарам і ў канцэртных калектывах. Справа ў тым, што Дзяржаўны і Народны хоры БССР параўнальна не так даўно павялічылі ў Маскве і паказалі тым лепшыя нумары сваіх праграм. Зразумела, што для паўторнага выступлення перад масквічамі ім трэба значна абнавіць свой рэпертуар. Між тым, Дзяржаўны хор адчувае вострую патрэбу ў беларускай песні, а Саюз савецкіх кампазітараў БССР на-ранейшаму вельмі мала ўзбагачае гэты жанр яркімі, высокамастацкімі творамі. Наогул, у Саюзе кампазітараў усталёвалася неарзумелая заспакоенасць, якой няма ніякага апраўдання. Кампазітарам варты было-б больш актыўна ўключыцца ў падрыхтоўку канцэртных вядучых да дэкады. Іны павінны ўсебакова абмеркаваць рэпертуар Дзяржаўнага і Народнага хораў, аркестра народных інструментаў, праграмы заключнага канцэрта, абмеркаваць з тым разлікам, каб напоўніць іх праграмы новымі, больш цікавымі творамі.

Асабліва клопат выклікае праграма заключнага дэкаднага канцэрта. Тут трэба ўлічыць пэўны вопыт украінскай і літоўскай дэкад, заключныя канцэрты якіх былі вельмі ўдалымі. Паспеху іх у многім садзейнічаў уезд лепшых самадзейных харавых і танцавальных калектываў, якія сваімі выступленнямі значна пашырылі паказ мастацтва сваіх рэспублік.

У рэспубліцы цяпер праходзяць раённыя і абласныя агляды сельскай мастацкай самадзейнасці. Ёсць, такім чынам, сама ўдзячная магчымасць выбраць найбольш цікавыя і таленавітыя калектывы.

Чым з большай патрабавальнасцю мы будзем рыхтавацца да вядлікага свята, якім будзе дэкада беларускай літаратуры і мастацтва ў Маскве, тым больш паспяхово пройдзе паказ творчых дасягненняў беларускай савецкай культуры.

Набываюць уласныя бібліятэкі

Звыш трох тысяч працоўных Віцебска з'яўляюцца падпісчыкамі вядучых выданняў. Рабочы віцебскай абутковай фабрыкі «Чырвоны Кастрычнік» г. Калдоскі атрымаў на падпіску поўны Збор твораў В. І. Леніна ў 35 тамах, 14-томнік Л. Талстога, 27 тамоў твораў М. Горькага. Ахвотна падпісваюцца рабочыя і інтэлігенцыя таксама на творы Я. Купалы і Я. Коласа.

П. БАРАНОУСКІ.

Таварышу ПЕРВУХІНУ Міхаілу Георгіевічу

Цэнтральны Камітэт Комуністычнай партыі Савецкага Саюза і Совет Міністраў Саюза ССР горача вітаюць Вас, вядлага дзеяча Комуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы, у дзень Вашага пяцідзесяцігоддзя.

Ждаем Вам, наш друг і таварыш, дарагі Міхаілу Георгіевічу, многіх год здароўя і далейшай паспяховай работы на карысць савецкага народа, на карысць нашай вялікай Радзімы.

ЦЭНТРАЛЬНЫ КАМІТЭТ КОМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ СОВЕЦКАГА СЯЮЗА

СОВЕТ МИНИСТРОВ СЯЮЗА ССР

У К А З

Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Аб узнагароджанні таварыша Первухіна М. Г. ордэнам Леніна

У сувязі з пяцідзесяцігоддзем з дня нараджэння намесніка Старшыні Савета Міністраў СССР таварыша Первухіна М. Г. і прымаючы пад увагу яго заслугі перад Комуністычнай партыяй і Савецкай дзяржавай, узнагародзіць таварыша Первухіна Міхаіла Георгіевіча ордэнам Леніна.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР К. ВАРШЫЛАЎ. Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Н. ПЕГАЎ.

Масква, Крэмль. 13 кастрычніка 1954 г.

Хроніка мастацтва

Мастацкая выстаўка ў калгасе

На працягу двух тыдняў экспанавалася перасоўная мастацкая выстаўка ў клубе калгаса імя Дзержынскага Слуцкага раёна, арганізаваная Беларускай карціннай галерэяй. На выстаўцы паказваліся сатырычныя творы беларускіх мастакоў, большая частка якіх друкавалася ў часопісе «Воля». Выстаўку наведала больш двух тысяч калгаснікаў, вучняў Бокашынскай і Васіліўскай школ, рабочых торфазавода «Радзічавы». Было арганізавана 10 экскурсій.

Дэмабілізацыя воіны Савецкай Арміі, зараз калгаснікі сельгасарцелі імя Дзержынскага, апытваючы кар'яктары аб недахопах у грамадскім харчаванні, ставяць пытанне аб паляпшэнні грамадскага харчавання ў слухіх сталовых. Група калгаснікаў сельгасарцелі імя Дзержынскага выкавала задавальненне сатырычнымі малюнкамі, якія выкрывалі недахопы ў асобных калгасах, і прасіла звярнуць увагу мастакоў і часопіс «Воля» на некаторыя недахопы ў іх калгасе.

У Саюзе кампазітараў

Рыхтуючыся да дэкады беларускай літаратуры і мастацтва ў Маскве, беларускія кампазітары напісалі і заканчваюць пэлы рад сімфанічных, песенных і іншых твораў. Я. Цікоці працуе зараз над удасканаленнем оперы «Дзюльчана з Палесся», для якой ужо напісана новая арыя Алісі. М. Алаўдзюш закончыў 4-ю сімфонію. Уверсую для сімфанічнага аркестра напісаў Д. Камінскі. Р. Пукст стварыў кантату на словы К. Кірзенкі.

Для заключнага канцэрта на дэкадзе кампазітар А. Багатыроў заканчвае «Прывітальную» песню Маскве (словы Я. Купалы), а кампазітар Ул. Алоўнікаў — «Развітальную» (словы А. Вяліч). Новае песні для заключнага канцэрта напісалі кампазітары Чуркін, Кузняцоў, Семіяняк, Носка і іншыя.

Трэба ўсё-ж адзначыць, што праўленне Саюза вельмі марудзіць з абмеркаваннем новых твораў. Мінутная практыка паказала, што амаль кожны новы твор пасля абмеркавання патрабаваў дапрацоўкі. Да твораў жа, прызначаных для дэкадных праграм, павінны быць пастаўлены яшчэ большыя патрабаванні.

Новы спектакль

Тэатр імя Я. Купалы паставіў аднаактоўную камедыю «Пінская шляхта» В. Дуліна-Марцінкевіча (рэжысёр К. Саннікаў). Галоўныя ролі выконваюць арт. Ул. Уладзімірскі, П. Малчану, С. Стома, Н. Гейн, Б. Япольскі і іншыя.

Адказная справаздача

Велізарным творчым абавязкам савецкага мастака з'яўляецца поўнае раскрыццё ў яркіх мастацкіх вобразах жыцця нашых сучаснікаў. Як выканалі мастакі рэспублікі гэты абавязак, якога ўроўню яны дасягнулі ў сваёй творчасці, павінна паказаць мастацкая выстаўка ў час дэкады беларускай літаратуры і мастацтва ў Маскве. Мастакі разглядаюць дэкадную выстаўку, як вялікі і адказны экзамен на ідэйна-творчую сталасць беларускага вывучэннага мастацтва.

Гады, якія прайшлі з часоў першай дэкады беларускай літаратуры і мастацтва, з'яўляюцца значным этапам у развіццё вывучэннага мастацтва рэспублікі. Вырасла ідэйна-мастацкая вартасць твораў жывапісу, графікі і скульптуры. У цэнтры ўвагі стаў вобраз сучасніка, яго праца і быт. За час першай дэкады ў 1940 годзе беларускае вывучэннае мастацтва настолькі ўзбагацілася, што для наступнай дэкаднай выстаўкі ёсць шырокае магчымасці адбору найбольш вартых твораў, якія складуць некалькі тэматычных і жанравых раздзелаў.

Цікавым аб'ядае быць раздзел, прысвечаны гісторыі нашай Радзімы. Тут маскоўскі глядач убачыць такія значныя творы беларускага жывапісу, як «Па дарожцы Ленінскага ЦК РКП(б). 1919 г.» Н. Воранава, «Ёсць такая партыя!» А. Шыбнёва, «Шыём ад Леніна» С. Лі і В. Цірыкі, «Падпольная друкарня» К. Касмацова.

Гэты раздзел маглі-б дапоўніць карціны «Выступленне Мяснікова» А. Кроля і «Фрунзе ў штабе Заходняга фронту» Савіцкага, але аўтары не здолелі ў поўную сілу перадаць тых хваляючых, напоўненых вялікага значэння падзеі, адлюстроўваць якія яны ўзяліся.

Значнае месца на выстаўцы зойме раздзел Вялікай Айчыннай вайны і партызанскага руху, дзе будзе экспанаваны шырока вядомыя напісаны В. Сухаверхава «За родную Беларусь», кампазіцыя «Палонных вядуць» А. Шыбнёва, «Незакораныя» В. Цірыкі і «Дошчэ Зой Касмадзеўскай» Д. Паракні.

Псіхалагічна пераканаўча перадаў трагічную тэму «Сталі намерцва» Я. Заб'яцка. Хацелася-б, каб мастак больш ярка выявіў сваю асноўную думку — «ні кроку назад — перамога за намі!». Некалькі ў гэтым творы адчування аптымізму, сілы.

З баявымі будыма беларускіх партызан пазнаёмім масквічоў карціны П. Гаўрыленкі «Пераправа» і «Партызаны на адпачынку» І. Давідовіча.

Вялікае месца на выстаўцы зойме мадэляваныя палатны В. Волкава «Міне. 3 ліпеня 1944 г.», якое перадае незабыўную падзею ў жыцці беларускага народа — вызваленне Мінска ад гітлераўскіх захопнікаў. Зараз мастак дапрацоўвае сваю кампазіцыю.

Вытвы жанр, які несправядліва ігнараваліся раней, цяпер набыў у нашым мастацтве шырокае развіццё. Зварот да бытавога жанру ні ў якой меры не азначае, што тым самым адмаўляецца манументальна-кампаніцыйны, якія трактуюць значныя гісторыка-рэвалюцыйныя падзеі. Але рэўмернае развіццё гэтых жанраў прывядзе

Што пераахаднае ў працы Дзяржаўнага хору

Дэманстрацыя нашых культурных дасягненняў на дэкадзе беларускай літаратуры і мастацтва ў Маскве будзе мець не толькі ўразавае, але і міжнароднае значэнне: краіна, разбураная нашэццем фашызма, на працягу дзесяцігоддзя пад кіраўніцтвам Комуністычнай партыі не толькі залчыла раны вайны, але дасягнула нябачанага дагтуль росквіту. Вось чаму ўсё мы з хваляваннем рыхтуемся да такога адказнага экзамена, як дэкада.

Дзяржаўны хор БССР у асноўным асабі ўзначальваю дэкадную праграму і цяпер працуе над яе мастацкім удасканаленнем. Адчуваючы вялікую адказнасць, усе ўдзельнікі хору працуюць з творчым узадым над сваім рэпертуарам.

Разам з тым калектыву адчувае і востры недахоп арыгінальных беларускіх харавых твораў. Не больш пільна ўважліва дэкада, вартых таго, каб іх выканаць на дэкадзе. Беларуская кампазітарская арганізацыя надвычай лёгкадумна ставіцца да харавой паліфоніі. Кампазітары не толькі не ўдасканалюць свайго майстэрства ў гэтым кірунку, а нават, як відаць, не лічаць яго жанрам, вартым увагі.

Калі выключыць кантаты А. Багатырова і апрацоўкі народных песень, дык мы не можам класіфікаваць ніводнай канцэртнай праграмы з арыгінальных і цікавых харавых твораў.

- Трэцяя старонка.
- Ю. Пшыркоў. — Літаратура і жыццё.
- М. Паслядовіч. — Першая кніга.
- Н. Ватацы. — Без уліку патрабаванняў чытачоў.
- Чацвёртая старонка.
- Р. Марголін. — Больш кніг насельніцтву.
- З. Бандарына. — Тэатр і яго патрэбы.
- І. Барысаў. — Пахаванне амерыканскай свабоды

Напярэдадні рэспубліканскага агляду мастацкай самадзейнасці

Вопыт перадавых — усім калектывам

З году ў год расце колькасць калектываў і ўдзельнікаў сельскай мастацкай самадзейнасці Смалонскага раёна. У параўнанні з мінулым раённым аглядам колькасць удзельнікаў павялічылася ў два разы.

Будынак раённага Дома культуры ўпрыгожаны лозунгамі і плакатамі. Глядзельная зала перапоўнена. Тут праходзіць раёны агляд сельскай мастацкай самадзейнасці.

Самым масавым відам мастацкай самадзейнасці на аглядзе былі хоры. Харавыя самадзейнасці прыцягвалі ўвагу сваёй рознастайнасцю.

Вядзе, што святыя песні, якія праходзілі некалькі гадоў у раёне, садзейнічалі развіццю і стварэнню вялікіх і зводных хораў.

Зада аживілася, калі на сцэне з'явіліся шматлікія танцавальныя калектывы раённага Дома культуры, які выступілі ў лінейна-гата года ў Мінску, а надалей павялічылі ў Маскве на Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы. Маладыя танцоры ўмеюць выканаць некалькі рускіх, беларускіх і украінскіх танцаў.

Значнае месца ў аглядзе занялі чытальнікі. У апошні час вельмі павялічылася цікавасць да гэтага віду мастацкай самадзейнасці. Палешылася і якасць рэпертуару ў чытальніках і іх выкананне мастацтва.

Можна было назіраць вялікую цыгу чытальнікаў і докламатараў да лірыкі і гумару. На жаль, выдвечтае выпуская мала рэпертуару для гэтага жанра, запісваючы зборнікі бессюлетнымі доўгімі ўрывкамі, які не захавалі ні слухаю, ні выканаўцаў.

Агляд паказаў, што музычныя і танцавальныя самадзейнасці па-ранейшаму з'яўляюцца адстаючым участкам. Музыка і танцавальныя гурткі нешматлікі, слабыя на сваёй якасці.

Агляд народных талентаў сіла з'яўляецца не самацэтай, а метадам выхавання і ўдзельнікаў гурткоў і іх кіраўнікоў.

Пасля агляду важна, каб кіраўнікі яго арганізавалі перадачу вопыту перадавых удзельнікаў самадзейнасці большасці сельскіх гурткоў. Трэба зрабіць так, каб агляд заставіў не толькі яркай дэманстрацыяй лепшага вопыту, але і асновай для правядзення сістэматычнай работы з усімі калектывамі. Гэта — непасрэдна абавязак раённага аддзела культуры і абласнога Дома народнай творчасці.

В. КАНСТАНЦІНАУ.
Смалонь.

Цікавыя выступленні

... На сцэне — аб'яднаны хор Луінецкага раёна ў некалькі сот чалавек. «Марш савецкіх патрыётаў» — гэтыя песні ён пачаў сваё выступленне на раённым аглядзе мастацкай самадзейнасці. Добра былі выкананы ім таксама песні «Мы — беларусы», «Радзіма», «Як у нас на Палессі» і ў заключэнне — «У абарону міру».

Цікавыя былі выступленні і ў іншых калектываў.

Раёны агляд паказаў, што лепш падрыхтаванымі былі мастацкія калектывы Луінецкага, Калжан-Гарадзецкага і Дзятлаўскага сельсаветаў. Асабліва добра адзначыў мастацтва хору Батынскага сельскага клуба.

У. ДЗІКЕВІЧ.
Луінец.

Выстаўка пейзажаў Н. В. Дучыца

Выстаўка пейзажаў аднаго са старажытных пейзажыстаў Н. В. Дучыца, якая надалей адкрылася ў Мінску, з'яўляецца творчай справай мастака і стапоўчым фактам у працы Саюза савецкіх мастакоў БССР. Да гэтага часу перанальныя выстаўкі беларускіх мастакоў не рабіліся. Праўдзіна Саюза не аддавала належнай увагі арганізацыі выставак асобных мастакоў.

У майстэрнях мастакоў гадамі накапівалася многа цікавых карцін, эскізаў, партрэтаў, пейзажаў, эцюдаў да карцін і многа іншых творчых матэрыялаў, але ўбачыць гэта маглі толькі тыя, хто наведваў майстэрні. Выстаўка пейзажаў Н. В. Дучыца фактычна з'яўляецца першай. Яна дае магчымасць глядачу складзіць поўнае ўяўленне аб творчай дзейнасці мастака-пейзажыста.

Люты

Ад мастака-пейзажыста патрабуецца выразная трактоўка, тыповасць пейзажу, тонкае нагляданне над прыродай, глыбокае адчуванне колеру і сувязі формы са зместам. Без гэтых патрабаванняў пейзажы застаюцца бяздушнымі, пратакольнымі запісамі.

Большасць пейзажаў Н. В. Дучыца адпавядае гэтым патрабаванням.

На выстаўцы экспанавана да 100 пейзажаў. Усе яны ў асноўным напісаны ў пасляваенны перыяд.

Н. В. Дучыц любіць прыроду Беларусі і часта выяўжае ў розных куткіх рэспублікі, адкуль прывозіць многа цікавага жывапіснага матэрыялу.

На выстаўцы экспанавана серыя пейзажаў, напісаных на Мазыршчыне, на рацэ Прыпяць, возеры Парач і ў многіх іншых месцах Беларусі.

Пейзажы напісаны з добрым мастацкім адчуваннем. У асабліваці спыняе ўвагу глядача серыя зімовых пейзажаў — «Зімовы дарога», «Зімовы дзень» і іншыя, якія адлюстроўваюць прыгажосць беларускай зімы.

Добра напісаны пейзажы «На

Бераг

беразе Прыпяці», «Вечар на рацэ», «У лесе», «Докі», «Веснавы дзень», «Варокі ўвосень». Ва ўсіх пейзажах умела перадаюцца поры году.

Экспанаваныя пейзажы ў большасці напісаны ў адзін сеанс. Апраўдана гэта тым, што стан прыроды не паўтараецца, а таму неабходна паспець у кароткі тэрмін з максімальнай напружанасцю адлюстраванне яе.

Але ў той-жа самы час хацелася б бачыць пейзажы, напісаныя ў больш працяглам тэрміне, а таксама створаныя на аснове нагляднага сабраўнага матэрыялу, і да гэтага ў мастака ёсць усе магчымасці.

Е. КРАСОЎСКІ,
Мастак.

Прыметны рост

Два дні праходзіў раёны агляд мастацкай самадзейнасці ў Дзятлаўскім Доме культуры. У аглядзе ўдзельнічалі 43 харавыя, драматычныя і танцавальныя калектывы, а таксама многа індыўідуальных выканаўцаў.

Харавы калектывы калгаса імя Калініна меладэчна выканалі песні: «Партыя — наш рулявы», «За што мы любім Радзіму сваю», «Уральская рабінюшка» і іншыя песні і частушкі.

Поспехам карыстаўся выступленні калектываў самадзейнасці калгаса імя 10-годдзя ўз'яднання БССР. Гэты калектывы часта выяўжае з канцэртамі ў палатнах.

Кандыдаты на абласны агляд

У Ленінскім раённым Доме культуры агляд мастацкай самадзейнасці раёна адкрыў зводны хор песняў «Радзіма». Хор выканаў таксама беларускую народную песню «Шинская партызанская», песню «Урадаўная святочная» самадзейнага кампазітара Галавасцікава і калгасныя частушкі.

Добра выканалі рускую народную песню «За горой у коладзе» маладыя калгаснікі сельсавета імя Кірава Бакунювіч П. Г.

Самадзейныя мастакі

Вераб'ева. Гледчы падобу затрымліваюцца каля яго пейзажаў «Восень», «Зіма», «Дзень аясны». Шмат карцін на выстаўцы і самадзейнага мастака І. Я. Пушкіна. Найлепш удалася мастаку «Ваколіца парку акадэміі».

На выстаўцы прадстаўлены экспанаты юных вышывальшчыц — выхаванцаў гарадскога дзіцячага дома.

Н. КРУК.
Магілёўская вобласць.

Вераб'ева. Гледчы падобу затрымліваюцца каля яго пейзажаў «Восень», «Зіма», «Дзень аясны». Шмат карцін на выстаўцы і самадзейнага мастака І. Я. Пушкіна. Найлепш удалася мастаку «Ваколіца парку акадэміі».

На выстаўцы прадстаўлены экспанаты юных вышывальшчыц — выхаванцаў гарадскога дзіцячага дома.

Н. КРУК.
Магілёўская вобласць.

Энтузіясты культурнай работы

КАЛГАСНЫ МУЗЫКА

У калгасе імя Калініна Клімавіцкага раёна жыве калгаснік Андрэй Іванавіч Яноўскі — выдатны высквы скарпач. Неводнай вечарыні, ніводнага вясялля ў калгасе навакольных сельсаветаў не абходзіцца без яго ўдзелу. Андрэй Іванавіч пяцьдзесят гадоў, але іграе ён цікава. Ня даўна ён праслухаў трэцюю сімфонію Шостакавіча і цыпер ужо выконвае пасобныя часткі на скарпачы. Летась А. Яноўскі ўдзельнічаў у раённым аглядзе мастацкай самадзейнасці. Сёлета таксама рыхтуецца да агляду, разучвае новыя творы.

— Зараз я рыхтую да агляду новы свой твор, — кажа Андрэй Іванавіч. Цыпер ён выучае нотную граматыку.

М. ЗАСТОЛЬСКІ.

МАЙСТРЫ МАСТАЦКАЯ ВЫШЫЎКІ

Вышывальшчыцы Хойніцкай арцелі «Чырвоная Палессе» — сапраўдныя майстры сваёй справы. Глядзіш на прыгожыя ўзоры — і не верыцца, што яны вышыты рукамі чалавека. Мімаволі заглядзіцца, убачышы, як вышывае крыжамі абрус комсамолка Елена Шэлег. Нібы жывымі кветкамі ўсыпана палатно. Іх становіцца ўсё больш і больш па меры таго, як умелыя рукі вопытнай вышывальшчыцы старанна, абдуманна накладваюць на палатно рознакаляровыя ніткі.

Многа творчай фантазіі і выдумкі нараджаецца ў працэсе працы ў майстэрні мастацкай вышыўкі. І такая павялася традыцыя — новая думка абмяркоўваецца ўсім калектывам, уносяцца дапаўненні, змяненні. З'яўляецца новы прыгожы ўзор, а праз дзень-два вышывальшчыцы пераносяць яго на палатно.

Прадукцыя з маркі арцелі «Чырвоная Палессе» можна сустрэць у магазінах Масквы, Ленінграда, Мінска, Петрапаўлаўска, Уфы і іншых гарадоў Савецкага Саюза. Калектывы арцелі, уключыўшыся ў перадакстрычніцкае сацыялістычнае спаборніцтва, раней тэрміну выканалі дзевяцімесячнае заданне і даў звыш плана прадукцыі больш чым на 100 тысяч рублёў.

В. ХОРСУН.

СЯБРА ЧЫТАЧА

Загадчык кіёска Брэскага аддзела «Савоздруку» Вера Васільеўна Злобіна — малады работнік. Яна любіць кнігу.

... Да адыходу поезда Брэст—Масква заставалася яшчэ дзесяць хвілін, а ў Веры ўжо была пустая сумка. Калі дзяўчына ішла да выходу, пасажыры праводзілі яе словамі:

— Дзякуй за кнігі.

Вера Злобіна ў суткі абслугоўвае тры адыходзячыя пасажырскія паязды Брэст—Масква. За першы месяц сваёй работы яна прадала літаратуры на 2800 рублёў толькі ў паязды (а план яе кіёску ўстаноўлены 1000 рублёў у месяц).

Вопыт Злобінай шырока распаўсюджваецца сярод работнікаў кіёскаў г. Брэста.

І. АБАДЭНКА.

СТАРЭЙШЫ ПАШТАЛЬЕН

Хлебаробы сельскагаспадарчай арцелі імя Леніна Пірэвіцкага сельсавета Жлобінскага раёна з павагай гавораць аб сваім аднавяскоўцы, 70-гадовым Міне Марусеве, які працуе паштальёнам.

Сёлета споўнілася 20 год з дня пачатку работы Міны Кандратавіча калгасным паштальёнам. Нягледзячы на невялікае ўзрост, ён нават і не думае кінуць любімую справу. За дзень ён наведвае каля 500 двароў у сале Пірэвіча, пасёлка «Пролетарый», «Селянін» і «Літваўка».

Старэйшы паштальён распаўсюджвае перыядычны друк, улічвае запатрабаваны калгасніках, раіць вышыць тую ці іншую газету або часопіс. Толькі ў верасні паштальён даставіў каля 800 экзэмпляраў газет і часопісаў, сотні пісьмаў, бандэролей, грашовых перавадаў (на агульную суму 55 тысяч рублёў).

Актыўная праца паштальёна неаднаразова адзначалася падзякамі і прэміямі абласных і раённых органаў сувязі. М. Марусев вельмі цікавіцца мастацкай літаратурай. За апошні час ён прачытаў новыя творы Якуба Коласа, Пётруся Броўкі, Івана Шамякіна. Вельмі любіць ён і кіно, не праноскае ніводнага кіносеанса, які часта бываюць у Пірэвічах.

Д. ЗІНГЕР.

НАВУКОВАЯ ПРАПАГАНДА

За апошні час медыцынскай работнікі Любанаўскага раёна значна ўзмацнілі навукова-медыцынскую прапаганду.

Для механізатараў Любанаўскага МТС урач раённай санітарнай стаянцы М. Жалейка прачытала лекцыю на тэму «Алкоголізм — вораг здароўя чалавека».

З лекцыяй «Алкоголізм і барацьба з ім» выступіў перад жыхарамі вёскі Рачынь урач Іван Шэшка.

Лекцыі аб шкодзе алкаголю чытаюць работнікі ўсіх балніц і поліклінік раёна.

М. ПАРХІМОВІЧ.

Да 100-годдзя гераічнай абароны Севастопаля

Сто год таму назад, у верасні 1854 года, у перыяд Крымскай вайны, велізарны аб'яднаны флот Англіі, Францыі і Турцыі падшоў да берагоў Крыма і высадыў шматлікую армію, якая накіравалася да Севастопаля, намерваючыся ўзяць яго адным ударам. Усе чарнаморцы, усе жыхары Севастопаля ўзяліся на абарону роднага горада. Рускае

камандаванне вымушана было для загароды подступаў да Севастопаля з мора запатраваць у ўваходу ў бухту частку па-русскіх караблёў Чарнаморскага флота. Гарматы з затопленых караблёў і матроскія каманды пераводзіліся на сухапутны фронт, каб папоўніць рады абаронцаў горада.

На здымку: рэпрадукцыя на малюнка А. Каворына «На абарону Севастопаля».

На тэмы дня

Клапаціцца аб гледачу

У дзённым і вечэрнім часе ля кінозатраў Мінска вялікае ажыўленне. Міжнана ў адзіночку і сем'ямі прыходзіць паглядзець новую карціну. Аднак многіх з іх чакае расчараванне.

Паглядзець кінакарціну нават у будні дзень не так проста.

За апошнія гады ў Мінску пабудавана некалькі новых кінозатраў. Але яны не могуць поўнацю задавальняць запатрабаванні гледачоў сталіцы. Ужо стала звычайнай з'явай доўгае чарга, што стаіць каля кінозатраў «Цэнтральны», які з-за абмежаванай колькасці месцаў не можа абслужыць усіх жадаючых трапіць на кіносеанс.

Але вось, выстаўшы ў чарзе, глядзец з білетам у руках спяшаецца да ўваходу і праз маленькі, наўтульны вестыбюль трапляе ў фойе. У чаканні пачатку кіносеанса ён хоча пачытаць свежую газету, паглядзець новы часопіс.

Але знайсці чытальню нялёгка. Для гэтага трэба пахадзіць па вузкіх, дрэнна асветленых лэвіцах, навуль намаляваны на сцяне ўказальнік не прывядзе ў наважныя памішкі, дзе па суседству з пустым пакоем, прызначаным для чытальні, размяшчаецца буфет і... туалэт.

Адсутнасць клопатаў аб наведвальніках асветленых лэвіцах, навуль намаляваны на сцяне ўказальнік не прывядзе ў наважныя памішкі, дзе па суседству з пустым пакоем, прызначаным для чытальні, размяшчаецца буфет і... туалэт.

Адсутнасць клопатаў аб наведвальніках асветленых лэвіцах, навуль намаляваны на сцяне ўказальнік не прывядзе ў наважныя памішкі, дзе па суседству з пустым пакоем, прызначаным для чытальні, размяшчаецца буфет і... туалэт.

распланаваны: праектам не прадугледжаны буфет, чытальная зала, службовыя памішкі, касі і г. д.

Кіраўніцтва Галоўнага ўпраўлення кінематаграфіі Міністэрства культуры Беларускай ССР аб гэтым вядома, але будаўніцтва кінозатраў па праекту Калмыкова прадцягваецца. Падобныя кінозатраты пабудаваны ў Вагюлі, Ваўкавыску, Слаўгарадзе, Смалявічах.

Будаўніцтва такіх кінозатраў і ў Заанемскай частцы горада Гродна.

Нязручнасцю і адсутнасцю элементарных клопатаў аб гледачу вызначыцца і надалей адкрыты ў Мінску кінозатраў «Дзіцячы». Зала яго, разлічаная на 160 месцаў, нагадвае змрочны калідор. У тэатры не прадугледжаны памішкі, дзе маглі-б праводзіцца работа з дзецьмі.

У Мінску няма кінозатраў для паказу дакументальных і навукова-папулярных фільмаў. Ён нават не заплававаны. Як гэта ні дзіўна, але міжнана пазбаўлены магчымасці не толькі цыпер, але і ў будучым глядзец такіх кінофільмаў.

Чаму-ж атрымаўся такое ненармальнае становішча з кінозатраў у Мінску? Думаецца, перш за ўсё таму, што распрацоўка іх будаўнічых праектаў робіцца ў адрыне ад грамадскасці.

Дастаткова, напрыклад, сказаць, што а ўсім праектам на будаўніцтва кінозатраў не былі абмежаваны нават кіраўнікі аддзелаў Галоўнага ўпраўлення кінематаграфіі. А яны-ж на аснове практычнага вопыту маглі-б даць многа карысных парадаў.

У некаторых кіраўнікоў Міністэрства культуры БССР у адносінах будаўніцтва кінозатраў склаўся сваё «творы». Яны лічаць, што трэба будаваць маленькія кінозатраты, бо на іх будзе давацца невялікі план, які можна лёгка выконваць. А што датычыцца гледачоў, то іх ітаровы не прымаюцца пад увагу.

Думаецца, што калі-б Міністэрства культуры БССР і яго Упраўленне падыходзілі да пытання будаўніцтва кінозатраў не фармальна, а па-дзяржаўнаму, дык, вядома, у Мінску маглі-б пабудаваны велькія кінозатраты, якія маглі-б задаволіць запатрабаванні гледачоў. Мінск павінен мець добрыя кінозатраты.

А. КУЗЬМІН.

У Беларускай дзяржаўнай універсітэце імя В. І. Леніна

Сустрэча з першакурснікамі

11 кастрычніка гэтага года ў тэатры оперы і балету адбыўся агульнаўніверсітэцкі вечар студэнтаў і прафесарска-выкладчыцкага саставу, прысвечаны пачатку новага навуцальнага года і сустрэчы студэнтаў старшых курсаў са сваімі першакурснікамі.

Праўдзіна універсітэта А. Малышаў расказаў аб задачках вучэбна-выхаваўчай работы ў новым навуцальным годзе. Доктар філалагічных навук прафесар І. Гутару і дацэнт В. Дарогін у сваіх выступленнях заклікалі студэнтаў нястомна авалодаць ведамі на карысць Радзімы. З адказным словам на вечары выступіў студэнт пятага курса, сталініскі стыпендыят В. Цікавы і студэнт першага курса Кірычэнка.

У заключэнне вечара адбыўся вялікі канцэрт, які наладзілі гурткі мастацкай самадзейнасці студэнтаў сумесна з танцавальным калектывам клуба Аўтапрамбуду.

Студэнцкае навуковае таварыства

Пры кафедрах універсітэта працуюць 64 навукова-даследчыя гурткі, якія аб'ядноўваюць звыш 1000 студэнтаў.

Вялікую работу ў часе летніх канікул праводзіў гісторыка-дыялекталогічны гурток, члены якога ў розных кутках Беларусі вывучалі мясцовыя дыялекты.

Цікавыя запісы мясцовых гаворак, народных песняў, прыпеваў і прыказкаў Віцебшчыны зрабілі студэнты чашвэртага курса

філалагічнага факультэта К. Шарбакова, Н. Кавалёва, В. Несцяровіч і інш.

Творчасць пачынаючых у насенных газетах

Амаль ва ўсіх насенных газетах аддзяленню філалагічнага факультэта існуюць «літаратурныя куткі», дзе маладыя пэты даволі часта выступаюць са сваімі творамі.

У чарговым нумары насеннай газеты аддзяленню журналістыкі і логікі «За перадавую навуку» змешчаны вершы студэнтаў В. Зубіна і Г. Бураўкіна.

Самадзейнасць студэнтаў

Вялікай павагай сярод студэнтаў карыстаецца драматычны калектыв універсітэта (мастакі кіраўнік К. Рутшэйн). За апошні час самадзейныя артысты ажыццявілі пастаўку спектакля на п'есе В. Мінка «Не называючы прозвішчаў», з якой выступілі не толькі на сцэне свайго клуба, але і перад калгаснікамі вёск Каралішчычы, Круціцы, Міханавічы, Трацінец Мінскага раёна.

Цыпер калектывы рыхтуе пастаўку п'есы А. П. Чэхава «Вішнёвы сад», якую паказаў студэнтам у дні кастрычніцкіх свят. Да гэтага значна большы даты рыхтуецца новая канцэртная праграма духавых і струнных аркестра, а таксама харавы, танцавальны, харэаграфічны, мастацкага слова і іншыя гурткі мастацкай самадзейнасці універсітэта.

А. КЛАРЫН.

